

A szaktudomány és a szakmódszertan szerepének változásai

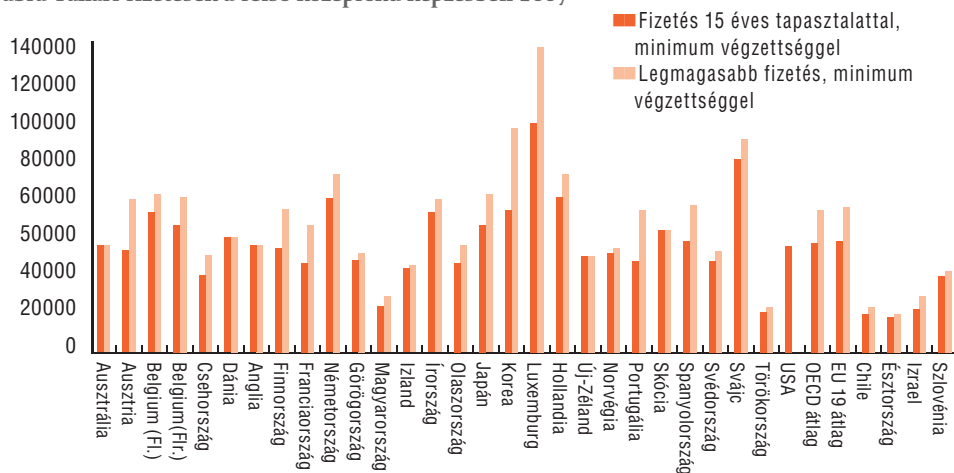
ÖSSZEFOGLALÓ AZ ELTE IV. PEDAGÓGUSKÉPZÉSI NAPJÁNAK EGYIK KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉSÉRŐL

Antalné Szabó Ágnes, a Bölcsészettudományi Kar docensének vezetésével lezajlott beszélgetés a pedagógiai kompetencia összetevőinek arányáról, s ehhez kapcsolódva az új tanárképzési struktúra moduljairól szólt. A beszélgetés résztvevői voltak: Schróth Ágnes, a Trefort Ágost Gyakorlóiskola igazgatóhelyettese, Michaletzky György, a Természettudományi Kar dékánja, Borsodi Csaba, a Bölcsészettudományi Kar dékánhelyettese.

Schróth Ágnes ezeket a pedagógusi szerepköröket (szakismeret átadása, az érdeklődés felkeltése, nevelés, a társadalmi értékek közvetítése stb.) nem tartja elválaszthatónak egymástól. A mai iskolában ezek helyzetét két jelenség határozza meg: a társadalom és a családok is a nehezen kezelhető problémák megoldási terheit áthárítják az iskolákra, illetve a pedagógusok jövedelme nem közelíti meg az egyéb, átlagos értelmiségi munka javadalmazását. A közoktatási szféra divergenciája is nehéz helyzetbe kényszeríti a felsőoktatási intézményeket, hiszen sok különböző típusú pedagógusminta alakult ki, éppen ezért rendkívüli fontossággal bír a tanártovábbképzés. Ugyanakkor a közoktatásnak kétszakos pedagógusokra van szüksége, nem pedig másfél szakosokra.

Michaletzky György véleménye, hogy a tanár nagyon könnyen elveszíti a tekintélyét, ha a szakmájában bizonytalan. Ezért fontos, hogy a tanár ne csak pedagógiai tudással rendelkezzen, hanem legyen jó szakember is.

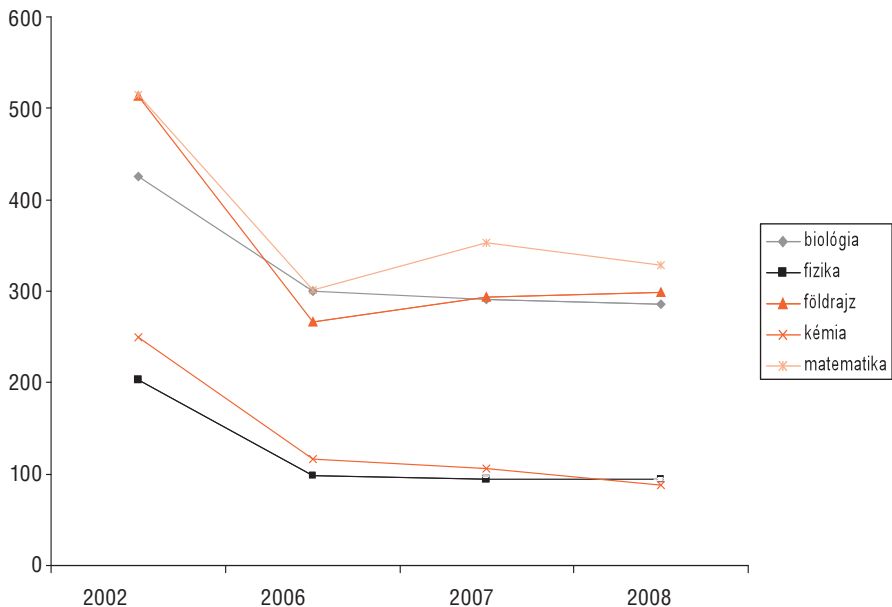
1. ábra Tanári fizetések a felső középfokú képzésben 2007

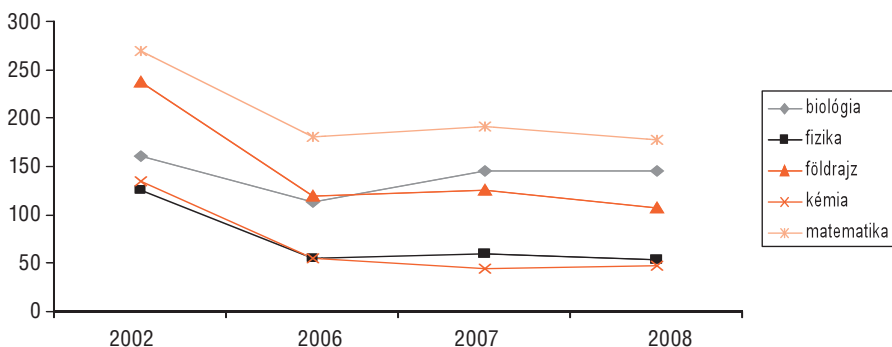
Az életpályakilátás befolyásolja a pedagógusképzést is, éppen ezért a tanárképzés kapcsán nem csak a tartalmi kérdésekkel kell foglalkozni, hanem az életpálya-modell egészével is, hiszen a képzésben jelenleg is érvényesül a kontraszelekció.

Némelyek szerint egy félév eltelte után korai lenne megítélni a természettudományos tanárképzés helyzetét az új rendszerben. Michaletzky azonban kiemeli, az első három év a rendszer része, így összesen három és fél évről vizsgálódhatunk. Itt látható a korábbi képzési adatok alakulása is. Az adatok az öt szak alapján, az egyetemi és főiskolai képzést egyaránt beleértve készültek. Különválasztotta az egyetemi oklevelekre vonatkozó adatokat is.

2. ábra Az ELTE-n kiadott természettudományos diplomák száma

3. ábra Az ELTE-n kiadott természettudományos, egyetemi diplomák száma

A látott adatokhoz képest összegzésre kerültek az MSc-re jelentkezők számadatai:

1. táblázat Az ELTE szakjain 2008-ban egyetemi diplomát szerzettek, és 2009-ben tanári modulra jelentkezett mesterszakos hallgatók száma

Szakok	Diplomák száma (egyetemi)	Tanári modulra felvettek száma
	2008	2009
Biológia	146	11
Fizika	54	5
Földrajz	107	19
Kémia	47	1
Matematika	177	37

Michaletzky megállapítja, hogy az adatok drámai törést mutatnak, amely nem magyarázható az évek óta tartó csökkenési trenddel. Tény, hogy a természettudományok esetében nagyon hangsúlyos a szakmai modul, itt azonban nem szabad engedni a minőségből. Egy megoldást tart elfogadhatónak a bolognai rendszeren belül gondolkodva: a tanári szakirányt választó hallgató természettudományos képzések esetén automatikusan négyéves képzést végezzen el.

A szakmai, a szakmódszertani és a pedagógiai-pszichológiai modul viszonyait és arányait illetően Antalné Szabó Ágnes az elsődleges problémát a módszertannak a negyvenkredites szakterületi modulba építésében látja, mivel így konfliktus támadt a szakmával, és nagyon kevés szerep jutott a szakmódszertannak.

Major Éva szerint a sokféleképpen értelmezett képzési és kimeneti követelményeknek (KKK) köszönhetően eltérő gyakorlatok jöttek létre. Megoldásként javasolja, hogy intézményes formában legyen garantált a szakterületi modulok és a pedagógiai-pszichológiai modul közötti együttműködés, együttgondolkodás.

Michaletzky György a több modulós rendszerben inkább azt hangsúlyozná, hogy ne másfél, hanem kétszakos tanárokat képezzenek.

Schróth Ágnes leszögezi: munkája során egy pedagógus főleg a szakmódszertanra támaszkodik. A kredit-meghatározás nem mindig felel meg a valóságnak, az óraszám fontosabb, ebben a tekintetben pedig a szakmódszertan igen rosszul áll.

Borsodi Csaba szintén hangsúlyozza a szakmódszertan fontosságát. Lényegesnek tartja, hogy óraszámát nem a szaktantárgyak rovására, hanem a pedagógiai-pszichológiai modulra alapozva kell növelni.

Antalné Szabó Ágnes az elmúlt évtizedekben háromféle tanárképzésben vett részt, de meglátása szerint a jelenlegiben van a legkevesebb lehetőség arra, hogy a szakmódszertan a pedagógiai-pszichológiai modulra építsen, mert a képzés párhuzamosan zajlik.

A felsőoktatás átvállalta az eddigi közoktatási feladatot, a tanárjelölt pályán való elindítását. Schróth Ágnes szerint azonban ehhez megfelelő fejlesztések is szükségesek, például a tanárminták átadása. Fontos továbbá, hogy a tanárjelöltek egyenrangúak, egyenlő esélyűek legyenek a kutató társaikkal a képzés alatt és a PhD megszerzésében is.

Végezetül Michaletzky György kiemelte, hogy erősíteni kell a szakmódszertanos képzés tudományos elismertségét.

Havannai utca, Kuba